

Asia: VN/10644/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi sotilastiedustelusta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Valtiovarainministeriö lausuu julkisen hallinnon tiedonhallinnan toimialan näkökulmasta henkilötietojen käsittelystä puolustusvoimissa annetun lain muutosehdotukseen. Hallituksen esityksessä ehdotetaan lisättäväksi henkilötietojen käsittelystä puolustusvoimissa annettuun lakiin uusi 37 § seuraavasti:

37 a §

Sotilastiedusteluviranomaisen oikeus ylläpitää henkilörekisteriään

Jos rekisterinpitäjälle on muualla laissa säädetty oikeus salassapitosäännösten estämättä luovuttaa henkilörekisteristään teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona henkilötietoja Puolustusvoimille, sotilastiedusteluviranomainen saa tietojärjestelmänsä ylläpitämiseksi verrata kyseisen henkilörekisterin tietoja talletettujen henkilötietojensa sisältöön. Tarpeettomat tiedot on hävitettävä viipymättä sen jälkeen kuin vertailu on suoritettu. Tarpeettomia henkilötietoja ei saa tallettaa.

Jos tietojen käsittelyn alkuperäiseksi tai muuksi kuin alkuperäiseksi käyttötarkoitukseksi on säädetty maanpuolustus tai kansallinen turvallisuus, sotilastiedusteluviranomaisella on lisäksi salassapitosäännösten estämättä oikeus verrata tietojärjestelmässään toisesta tietojärjestelmästä kerättyä tietojoukkoa, jos menettely on välttämätön tietojen käsittelyn mahdollistamiseksi korkean tietoturvatason tietojärjestelmässä. Tietojoukko on hävitettävä viipymättä sen jälkeen, kun tarvevertailulle on päättynyt. Vertaamista varten kerättävät tiedot on pidettävä erillään muista sotilastiedusteluviranomaisen käsittelemistä tiedoista.

Perusteluissa on todettu seuraavaa: ”Esitettyjä säännöksiä ei voida pitää yksityisyyden suojan kannalta erityisen merkittävänä, sillä vertailun mahdollistaminen ei laajentaisi tietosisältöä, johon sotilastiedusteluvirnaomaisella on jo tällä hetkellä oikeus. Säännös selventäisi ja tekisi lainsäädäntöä tarkkarajaisemmaksi siltä osin kuin sotilastiedusteluviranomaisella on oikeus saada tarpeellisia henkilötietoja tehtäviensä suorittamiseksi ja rekisterinsä ylläpitämiseksi teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona. Säännöksellä ei siten muutettaisi nykyistä oikeustilaa, mutta huomioitaisiin teknisen kehityksen vaatimukset tietosuojalle ja rekisterin oikeellisuudelle.”

Valtiovarainministeriö kiinnittää pykälässä huomiota sääntelyn selkeyteen ja tarkkarajaisuuteen. Pykälän otsikon ja sen muotoilun perusteella jää epäselväksi, onko sääntelyn tarkoituksena säätää tiedonsaanti- tai luovutusoikeuksista vai pelkästään tiedon käsittelyn erityisistä suojatoimista. Pykälän ja sen yksityiskohtaisten perustelujen perusteella ei ole selvää, onko ”muualla laissa säädetty oikeus salassapitosäännösten estämättä luovuttaa henkilörekisteristään teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona henkilötietoja Puolustusvoimille” -tiedonsaantioikeus yhtenevä voimassa olevien sotilastiedusteluviranomaisen tiedonsaantioikeuksien kanssa. Tietojen luovutustavan osalta tulkinnanvaraiseksi jää se, mitä vertaaminen tarkoittaa. Pykälän 1 momentissa käytetty muotoilu ”tekninen käyttöyhteys tai tietojoukko” on myös epäselvä sen suhteen, millaista tietojen luovutustapaa sillä tarkoitetaan.

Julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetulla lailla (906/2019) korvattiin yleislainsäädännön tasolla lainsäädännössä käytetty epäselvä teknisen käyttöyhteyden käsite. Teknisen käyttöyhteyden sisältöä ei ole yleislaissa määriteltä, eikä esimerkiksi tietosuojasetuksen näkökulmasta ole arvioitu sitä, kuinka se toteuttaa tietosuojasetuksessa säädettyä vaatimusta sisäänrakennetusta ja oletusarvoisesta tietosuojasta. Julkisen hallinnon tiedonhallintalaissa säädetään tietyistä tietojen sähköisistä luovutustavoista: teknisestä rajapinnasta ja katseluyhteydestä. Tiedonhallintalaki on säädetty perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella. Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan painottanut sitä, että tiedonhallintalaissa on säädetty riittävästä suojatoimista (PeVL 73/2018 vp) kyseisten luovutustapojen osalta.

Henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa annetun lain 17 §:n 2 momentissa säädetään myös rekisterinpitäjän oikeudesta saada pykälässä säädetyt tiedot teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona. Myös tältä osin tulisi arvioida tietojen luovutustapaa koskeva sääntely vasten tiedonhallinnan yleissääntelyä.

Huotari Maarit
Valtiovarainministeriö

Mäkiäho Isamaria
Valtiovarainministeriö